Նօ. 4434 1880 ՕԳՈՍՏՈՍ 20 ՉԱՐՇԷՆՊԻՀ — ԵՒԿԻՐՄԻ ՊԻՐԻՆՃԻ ՍԷՆԷ — ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1 ՉԱՐՇԷՆՊԻՀ Նօ. 4431

ՖԻԱԹԼԱՐ

Իսթանպօլ իչին
Պիր սէնէ մէճիտիյէ 10
Ալթը այ " 5
Իւչ " " 2 1/2
Պիր նիւսխէ 40 փարա մէճիտ

Թաշրալար իչին
Պիր սէնէ, մէճիտիյէ 10
Ալթը այ " 6
Բօսթա խըճրէթի պէգէ այիտ տիր։

Մանզումէի Էֆքեար

1297 ՐԱՄԱԶԱՆ 26 — ՄԻՒՆԱՏԻՒ ԻՐՃԻԵԱՍ — 1299 ԱՂՈՍԹՈՍ 20

ԻԼԱՆԼԱՐ
Պիրինճի սէֆա իչին սաթըրը 3 ղ.
Իքինճի " " " 2 ղ.
Իւչիւնճիւ " " " 1 ղ.

Իլան օլունաճագ աբօնէ խուսուսընտա խըթարտըլըն սաթըրը 5 ղ.

Մէքթուպլար Կ. Օ. Փանոսեան խըմինէ կօնտէրիլիր

Իսթանպօլտա, Պապը Ալիտէ Բէնչէ խիւքիւմէթ—պաղչասընտա Իբօսի խանընտա Ն. 41։

ԹԷԼԷԿՐԱՖԻՅԷ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Բեթերսպուրկ, 30 օգոստ.
Ռուսիա իմբերաթօրու հազրեթլերի, աւնքի կին Լիվատիաեա միւթեվէճճիհէն պուլունան հարէքէթ էյլէմիշ տիր։

Պէկրատ, 30 օգոստ.
Սըրպիսթան իլէ Պուլկարիսթան միեանէսինտէ թէհաֆֆիւզի վէ թէճաւիւզի պիր մուահէտէ ագտ իտիլտիկինէ տայիր օլան շայիա եալանա չըգարըլըեօր։

Լօնտրա, 30 օգոստ.
Բարլամէնթօ, 29 գուրանա գարար 105 գուրա իլէ Իրլանտա ժանտարմասը պիւտճէսինի գապուլ էյլէմիշ տիր։

Մ. Ֆորսթեր, Իրլանտա էյալէթի խուսուսընտա հազըրլանան նէզարէթ իթմէք իչին, թէստաիրի լազըմէյի իթթիխազ էյլէմիշ տիր։

Լօնտրա, 31 օգոստ.
Բարլամէնթօյա, մաքրի օր Համբիթըն, միօ ամիրալ օր ձօն Հէյնսի պիր սուալինէ ճէվապ վիրէրէք, տէմիշ տիր քի, հիւքիւմէթ, աշվալը հազըր իչինտէ, Վէնէտիկ քէօրֆէզինտէ կիտէճէք օլան տօնանմայի թէլէրին միւշթէրէք տօնանմա գումանտանըտա վիրիլմիշ օլան թալիմաթը թէպլիղ իտէմէզ։

Սըր Վիլֆրիտ Լօասօն, եարըն Ինկիլթերրանըն, պիր էնէմի հիւքիւմէթի ամմէսի ու մէսայիհինէ միւտախալէ իթմիւմէսինէ տօղրը մէճլիսի մէպուսանըն նազարը տիքգաթինը տավէթ իտէճէկտիր, վէ պու խուսուստա մուխալիֆ իւթէլէճէկլիմի պիլտիրմիշ տիր։

Բարիս, 31 օգոստ.
Թալիմ ու թէրպիյէ իլէ մէշղուլ օլան քեաթիֆէ շիրքէթլեր, էպնիէլէրինի թէրք իթմիշլեր տիր։
Թալիմ ու թէրպիյէ իլէ մէշղուլ օլան տիկէր Թարիգաթլար իլէ պիր սուրէթի թէմպիհէ հաւալէ կէթիրիլմէսի իսթիխմալաէն տիր։

ԹԻՎՃԻՀԱԹ

Խօզինէյի խասսայի շահանէ նազըրը Դօզոզեան Օհաննէս էֆէնտի հազրեթլէրինէ րիւթպէյի ուլա սընըֆը էվվէլի.

Պէյլէռլթ միւթէասըրըֆը օլուպ, Տէրխասալէթէ պուլունան Բալիֆ էֆէնտի հազրեթլէրինէ րիւթպէյի ուլա սընըֆը էվվէլի թէվճիհ, վէ իպրինճի րիւթպէտէն պիր գըթա Մէճիտի նիշանը զիշանը իհսան պույուրուլմուշ տուր։

Ուրֆա միւթէսարըֆը Բահիմ պէյ էֆէնտի հազրեթլէրինէ Բումէլի պէյլէրպէյիլիկի րիւթպէյի րէֆիասը.

Սիւլէյմանիյէ սանճագը միւթէսարըֆը Սալիհ բաշա հազրեթլէրինէ, Բումէլի պէյլէրպէյիլիկի րիւթպէյի րէֆիասը.

Խօզինէյի հիւմայուն քեթխիւտասը Էշրէֆ պէյ էֆէնտիյէ րիւթպէյի սանիյէ սընըֆը միւթէմայիզի.

Ալիյէ նէզարէթի ճէլիլէսի մէքթուպճու գալէմի խուլէֆասընտան Խալիտ պէյ էֆէնտի խաճէսինէ րիւթպէյի միւթէմայիզ թէվճիհ պույուրուլմուշ տուր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Տօնանմա նիւմայիշի մասալէսի հալլ օլունամագ քէյֆիյէթի, մէմլէքէթի թահշիշ թէհլիքէյէ տիւշիւրմէքտէ տիր։ Շէյլէ քի, աւնքի կին Աւրուփա տօնանմայի Իթալյա, Ինկիլթերրա վէ Ֆրանսա վէ Իթալյա տօնանմալարը, պիր քէօրֆէզտէ կէօրէ իւլիւչէ, վէ տիկէր պիր քէօրֆէզտէ նազարէն, իւչէր հարպ սէֆինէսինտէն միւրէքքէպ օլարագ, աւնքի կին Բալէրմօ քէօրֆէզինտէ միւճթէմի օլաճագ, վէ Ռուսիա սէֆինէլէրի տախի Բաքրա էօնինտէ պուլունաճագ, վէ Ալմանիանըն պիր գըթա սէֆինէսի Մալթատան հարէքէթ էյլէմիշ իսէ տէ, տիկէրի վէ նա տիկէրլէրինէ իլթիհագ իթմէճէքլէրտիր, մուհիմմ պույուր մահալլի կէլէն խաւատիսի պիր թէլէկրաֆտան անլաշըլմըշ տըր։

Ֆագաթ աւրուփայի տայիր թահլիլաթ կիթմէքտէ օլտուղունտան, նիւմայիշ, նազարիյէի թէէսսիւր աստ օլունամազ իսէ տէ, չաւէտա ատլէրինէ տէ նիւմայիշին պէհէմահալ իճրասը թարաֆընտան կիտիլիր իսէ, տէվլէթի ալիյէ տէտբիր իթմէյէճէք, նիւմայիշի հիւքիւմէթին պէրքօմէյի մուսաղղէրէթէ իւլէրէ, Տարաքին մուհաֆազասը օլարագ պեքլէյէճէք եօգ մէսէլէ հասըլ իւլէճէք տիր։

Պասար Ալի պէյ տէ տազէ մուլագաթ ճէրիսինէ տէ բիւէնէ կէլէնլերին ճէօլէ, մահալլիյէ իրտալ մալումաթը սարֆ իթմէքտէ տիր.

Տիւնքի կին Պասար Ալիպէյ էֆէնտի մէճլիսի վէքէլէյի միւքէրրէմէ էճթիմա իթմիշ, մէճլիսին մէզաքէրէսինէ տայիր պիլ էֆթրաֆ միւզաքէրէ թէրճիմէ էյլէմիշ տիր։

Վիրիլէն ղարար իւզէրինէ իգթիզա իտէն մագամլարա թէպլիղ, վէ միւքէրրէր ճանիպլարըն թէմէնիւ գըլընարագ, աւնքի ադշամ գըլըք հազրեթլերի Բաշվէքիլ պէյ թէղլաթ պույուրուլմուշ տուր։

Մէմուլ օլունտուղունա կէօրէ, մուայանէ պու կին եարըն իճրա պույուրուլ, թէվքիֆլէր ճանիպլէրին միւշէրիւզմէ ճէպէլէ իճրա օլունսա քաֆի կէլիր.

Սայիտա վէ Պէյրութ բաշըլար հազրեթլէրի միւլքիյէ մէմուրլարը մուհաֆազասը վէ լազըմ իւզէրինէ, Անատօլու խաւտալըն հէմին միւթէաքիպ օլունաճագ տըր։

Թէստախիրի խուսուսընտա, միւշարիւլէյհիմա հազըրլանմըշ ճանիպ նէզարէթլէրինտէն օլարագ, մէճթիլիս միւթէսարըֆ էֆէնտի մալի վէ միւլքիյէ իշլէրինէ տայիր օլունան ուզուն գօնտէրմէ գըլընմըշ կիպի, խորբէտ իչին իւշիւր հէօքիւմէթիյէ չալըշըլաճագ տըր։

Շիմտի պիր խէյլի զամանտան պէրի սաֆէթիյէ իշէ, վէ Էվրօպատան տախի էհլ վէ միւլթէզիմ աստէրլէր կէթիրիլմիշ, զաբթիյէտէ մէճլիսի օլարագ իւթիւ իթիլմիշ գըլընաճագ տըր, վէ սէմթի պիւթիւն նաֆիա իշլէրի վէ էհէմմիյէթլի միւրէքքէպ գազէթէլէր ահլ սէլթէնէթի վէ միւսաաթ իլէ վիրիլէճէկ միւհիմմաթ տըր։

Տօղրուսու պու խուսուստա սարֆ խիւքիւմէթ միլլէթի, պիլիր մէմուրլէրի ֆէնտիլէրի օլաճագ մէմուրէն տիր։

Էվրօպա կըզէթէլէրի պուլունան

փիւլաաքիպ իւլին, Էվրօպա գազէթէլէրի Պաղչէ Ալիպէյ թէլէկրաֆ օլունան, մէճլիսին Ատլիյէ վէ Պաշվէքալէթէ հազըրլանմըշ մէսէլէ մէզքիւրէ կէրէկ օլունան ... իւզէրինէ թէլէկրաֆնամէլէր թէպլիղ իթմիշ օլսալար, պու չէշիտ ... պուլունմագտան սէրտ ... մէսէլէ գոյ իւզէրինէ էյլէմէսինէ թէմին օլունտուղու տա ... (Պ.-րէՊ)

—Տիւնքի կին նէվմի ճիլուսի հազրեթլէրի Բաշվէքիլ միւսթագիմ օլունաճաղը, գալպի Շէհրիսաէմինին ամմէ ու մէսայիհինէ ամմիւնին չէհրի ային իլէ սէքիզինճի Թէճվիլ պուլունմագ միւնասիպէթիյլէ, չէհրին ային իտարէ ու լազըմէսինին իճրա պույուրուլմուշ տըր։ Ֆագաթ միւքէլլէֆի ֆիլամ հազըրլանմըշ մակազալար, իպլիկ, աւնքի ադշամ իթմէկը մանէվիյէ հիւմանին իթմիշլեր, վէ իսթիմալ թէգթիրինի ա վէ վէֆիյէ իլէ լիֆա իտէճէկլէր տիր։ Շէհրի ային իչին օլունմասըն զեմինտէ Պասար Ալիտէն միւրախասա թէլէկրաֆը չէքիլմիշ տիր։

—Զապթիյէ նազըրը Հաճը Հաֆըզ բաշա հազրեթլէրի, հէն իւշ էսահլ գատար պիլթիւն գարագօլլարը կէզերէք, էմնիյէթ ու ինզիպաթի թէֆթիշ պույուրմուշլար տըր։

—Միւսաֆիրէթէն Տէրխասաէթտէ պուլունան միւթէվէֆֆա Մըսըր խտիվի Իսմայիլ բաշա մախտումլարընտան Մէհմէտ Ալի բաշա իլէ Բեհրամ պէյ էֆէնտի հազրեթլէրի, աւնքի կին Ռուսիա բօսթա վափուրու իլէ Իսքէնտէրիյէյէ միւթէվէճճիհէն Տէրխասաէթտէն հարէքէթ իթմիշլէր տիր։

Մէրհում միւշարիւլէյհին պիւյիւք մախտումու Օսման բաշա հազրեթլէրինին տախի կէլէճէք հաֆթա Ավրուբայա պուլունմագը իւլիւ իթմիշ տիր։

—Ինկիլթէրրա սէֆիրի Հայէզ ղօնչօլոս Թարաֆընտան Ինկիլթէրրա սէֆիրի Մ. Կօշէնէ քիչիւկ օլունան պիր թէլէկրաֆնամէնէ նազարէն, Հայէզ վիլայէթի վալիսի Սայիտա բաշա հազրեթլէրի պէրճէլ խաստա պուլունտուղու.

—Տէրխասաէթէ կէլմէյէճէկ նազարըրմագ Ինկիլթէրրա սէֆարէթի էրզրում գօնսօլօսու Մ. Թրօթթէր, Էրմէնիստան աշվալի հագգընտա պազը խազըրլանմըշ միւտագիգ իչին, Ինկիլթէրրա սէֆիրի Մ. Կօշէն թարաֆընտան վագթ պուլունմուշ տըր։ Մէմուր իւզէրինէ կէլմիշ օլտուղու Վարգամ օլունմուշ տուր։

—Բումէլի Շարգի հիւքիւմէթի, հալքըն խասա նիւֆուսու լազըմին մէն իթմէք իչին թէստայիրի լազըմէյի իթթիխազ էյլէմիշ տիր։

—Բաղտատ կիւնիւ իքի սէֆինէ Մօսուլ պուլունան Ֆէնէր պազարընտա թարաֆ նէվլէրէ կէչմիշլէր, վէ պու սուրէթլէ էլի պէկ անտագ առ իթինէ գալմըշլար տըր։

—Իզմիրտէ հալէա հաֆիֆճէ ատէշ հարէքէթի տուր հիսս օլունմագտա իսէ տէ, օրա գաչըլան եէրլի էպնիլէրէ տէրսէն տէ թօփլանմագտա տըր։

—Պուլկարիստան պանտասընըն միւտաճաթ ու տախիլիյէ սէֆիրի իլէ Տէրխասաէթտէ պուլունան Ճոն Մ. Ազարեանա, Մ. Նէլիտօֆ իլէ միւզաքէրէ խուսուսընտա, ճէվապը վերմէք իւզէրէ սաֆ ֆիրման սէրմայէսի պիր սանիյէ թէէսսիւր վէ գինտաշլըղը գազանմըշ օլտուղու մէսէլէ պէյան իտիլմիշ տիր։

—Տէրխասաէթ Ինկիլթէրրա սէֆարէթի միւլհագ մէմուրլարընտան Մ. Ամյոն, Մէյնիւ վէ Կօլօսսան Թարգանտան վարօփ իլէ Բիրէզեա տուգլարը, վէ Աթինատա վագթ իթմիշ, վէ օրատան Տէրխասաէթէ ավտէթ էյլէմիշ տիր։

Միւսթագիլ Ինկիլիզ ամիրալի անայ կէլմէք իւզէրէ, Իթալիատա վագթ Սիրագուզա լիմանընա վարմըշ գալմըշ տըր։

—Ալիյէ նամ Բամ գաղէթասընըն պու կին միւսթէմէլէ Մալթիա վէ Աթինայա եէթիշիլէն Քաբրօնում Թիւրք խաքանի միւթէհայյիր օլսագ տըր։

—Մ. Զարիֆինին Աթինատա կիտէճէկինի Ալիէ գազէթասը եազմըշ իսէ տէ, քէլէլի Ալիյէ գազէթէ Թազէ քէֆիլէթ իլէ եիւզլէռլիքէ ... նիհայէթ թէրք իլէ Տէրխասաէթէ ավտէթ իտէճէք իսէ տէ, Աթինատա կիթմէյիպ, Բարիզտէ էյլէնճէքլէրինի պէյան իթմիշլեր։

—Էրվիլըն կին Հասան էֆէնտի հազրեթլէրի Բարա հազրեթլէրինին Տէրխասաէթ մէքթէպի մօնտէրոսու Վանսէթլիյէ կիտէճէք, պէյանըն միւլքիյէ էյլէմիշ տիր։

—Մէշհուր էզգիրաթան Պասաղ Մէհմէտ էֆէնտի պու կին, պիր միւտտէթթէն պէրի Զաթմէնճանա վէ Տէրմ—քիլիսէ փիտակ պուլունան ճիհալէթլէրտէ մէմալիքի սատըգէ Պօլիխարբի նամ չայիր, պու քէրրէ Զաթմէնճայի հիւքիւմէթի թարաֆընտան էգրանէ օլունմագ, գատըլ թէմիզլիկ թէրքիպ օլունմուշ տուր։

(Զաթմէնճա նէզարէթի ախմէտ Թարաֆընտան)

Հաւքէյաէ վաղը Թուզլա հարմանըրը ամէլէսինէտէն օն պէշ չախա պէյինինէ մինտագա գաչար իտէրէք, էշքիյալէրինի տարագ վէ ճէրհ իթմիշլէրինէ պինաէն, ճիւմլէսի տէրտէսթ օլունմուշ, վէ մէճռուհ օլան ամէ քիչի խասթախանէյէ կէօնտէրիլմիշ, գատըլըն Թահգիգաթ էլլէրինէ եէրագ իլէ մէմուրիյէթինէ.

Ինէ Հաւքէյաէ աքշամ Նէհաւէնտ Սամսօնտան լէյլէն Կալաթայա կէլէն քօմիւնէ Պարթօ վէ Համբէօ նամ չախալար չէգրագ, վէ պօղազըն տօղրուսու գարա քէնարըն չարշըյա ֆիրար իթմէլէրի իւզէրինէ, մէճլիսում պիր թամամ թաղթագ իթմիշլէր, քէթալու թահգիգաթ էյլէյէրէք էֆէնտի մէվագ էրբաբը միւտաախալէ լիւզում կէօրիւլմիւշ։

Պէյօղլունտա Պիւյիւք Բարմագ գափուտա խաքըմ մահլէն մահալլէ Անտոն էֆէնտինին (Ալիք) խանէսինէ ...

խալ իլէ, օն պէշ գալէմ էշիտա նը ալթ վէ սիւրաթ իլէ թահլիլ խասթա օլունան պէքճի Անտոնի տէֆէտ օլունտուղը, Թահգիգաթ էլլէրինէ եէրագ գէյզիպ միւսսիւսա միլէյլէ ռանէվիլլիկ մէգալէ.

Վէ սալըգ պէ Թաքրիլտաթէն Սամսօն իլէ պէքճի Հիւսնի, Սաթ բազարընտա սէրգաթ պաշընտա իլէ թաքիպ օլունմագտա պիր մէշհուր խանէտէն կիրպ, պազ միւսէլլէհլէրին իւզէրինէ քէլէճէք գամա գարալ, թէպէքքէրին գատըլ օլունմուշ, մէճհուլ մէրչիսէ էլլէրինէ էմրալ, թահգիգաթ էյլէյէրէք գաթիլլէրին միւլքիյէ էյլէմիշ տիր։

Ինէ սալըգ պէ թարիզիւտա Իզմիրլի Սալիհ, վէ սաքին տեքքանը, Պերախ Միւթթէ էրզի պէյա պաքաշանը հագգընտա միւսթէմէլ էյլէյէրէք, վէ թէհտիտ օլունան մէճլիսի տէքմէ ... միւշէյյաէն մէքթէպ ալըրագ ... էյլէմիշ տիր։

Սաթըրտա պէ եօնատէն թէմ գաթլ իսլամ Իպրահիմ Սալիհ, վէ սաքին Թարագճըլար Պէրթանիւս ալիսի նամ չախսը սէրգաթ իթմիշ, Թահգիգաթ թագտիմ իտիլմիշ օլունսագ ճիւմլէսի միւլքիյէ թէրճիհ օլունմուշ տըր։

ՇԷՀՐԻՅԷ

Տիւնքի Արնաւուտքէօյ բէքճիսի Համբարձում օղլու, վէ գէճէնին խամմալ պէհլիւանը պիր գայըգ թէմինին տիւշիւպ միւթէվէֆֆա օլունմուշ, վէ չաւ միւտախալէսի հաւասի տէ մէսայիհ գայըքէն պուլունաճագ ... օլ վագթ գարագօլ պէքճի քէօրիւճէք պուլունտուղու կէօրէ, պէքճի խամմալը սէֆիրի պէյազիր, վէ հասթալըգ աստէրլէրինի հէզինէ, հէմէն ֆիրար էտիպ, Պէյօղլունտա Սաթ բազարի խանը պիր մէշհուր քօնաք խանէսինէ թօփ սընըֆ օլունմուշ, պէճիսի մէվագը Մանտալա միւտիրինէ կէտիպ, պիւյիւք Ատլիյէ պինալարընտա պէքլիւմէ, մէկթէպի գատըլ ֆէլլէքէտէն գաչըրմագ իլէ միւրէճաաթ օլունմուշ, մէճլիսի պէքլէ տէ միւրախասա չէքիլմիշ թահգիգաթ օլունմագտա տըր։

փարխաէն, կէչէն կիւնլէր Մասխէ եօղուրտճի իլէ խանըմ գապուսունտա պիր մէմուր թարաֆընտան սիկնէ սախիպ պուլունմուշ, վէ աչըգտա թալէպ օլունմուշ տուր. չէօյլէ քի, իքի էսքի կիւնլէրտէ, պէլէթիյէ թարաֆ փէշիր թէմինէ էյլէմիշ, չէհրի մէզքիւր կիտէճէք հէմ սէֆիլ, վէ հէմէն օրատա պուլունան գոյունլար պիր նէֆէր վէ պիր աղա էլլէրինէ իթիլմիշ։ Քէօյ քէթխիւտասը էլինտէ եաթագ մէվագ տէ, Նէֆիսէ թէրաֆ օնլարը իսէ միւնասիպէթ կէլիր իթմիշ իսէ տէ թէպլիղ օլունմաեօր։

—Բաղտատ կիւնիւ էշտէնին տէրհալ Իսթանպօլտա Սիւլէյմանիյէ ճամիի եազընտա պիր Խաչօ գատընը պիր թէքինէ սաթըլմագ ...

վիրմէ.ք իչին քնաէսինի ճէպինտէն չըգարմըշ իքէն, Թագրիպա եւկկըմի իւքի եաշընտա պուլունան մէրգում տիլէնճի, մէզպուրէնին էլինտէն քնաէսինի գարըպ ֆիրար էյլէմիշ տիր: Բէռէնին իչինտէ աէօրթ մէճիտիէէ իլէ պիր գաչ տա ղըռուշ վար իմիշ:

—Իթթիհատը Օսմանի բօսթասը միւտիրի Մ. Սգնուսամորուն օղլու, ճիւմաա իրթէսի ազշամը, Պէյօղլունտա Լինարտի սօգաղընտա վագը խանէսինին 5-6 մէթրօ հիւքսէքլիկինտէ պուլունան բէնչիրէսինտէն տիւշիւպ աղըրճա եարալանմըշ տըր: Մէզքիւր եարալար մուխաթարալը տէյիլ իմիշլէր:

—Էվվէլքի ազշամ, Գալպ Սթամաթի նամընտա մէչհուլ պիր խըրսըզ, տիկէր իւչ խըրսըզ իլէ պիլ իթթիֆագ, տէքրուրինտէ 4 պին լիրա օլտուղունու զաննէ իթտի.քլէրի Թըն. տըգլըտա զէնկին պիր Իսլամ խանէսինէ կիրմէ.քլիկի գարարլաշտըրմըշլար իքէն, տիկէր պիր չախու պու թասավվուրատան հէր նասըլսա խապէրտար օլուպ, քէյֆիյէթի Պէյօղլու բօլիս միւտիրի Պաշրի բաշաեա պիլտիրմիշ: Բաշալը միւմալէյհ մէզքիւր մահէլլէ կիտիպ, խըրսըզլարըն գիրը օլունան խանէեէ կիրմէլէրի վաղթինէ տէկին պէ.քլէմիշ, վէ ֆիլվագը պունլար մէրամը ֆասըլէրինի իճրաէ գըեամ իթտի.քլէրի սըրատա, աէօրտիւնիւ տախի ալըղ ու կիւիֆթ իթտիրիպ, Գալաթա սէրայը մէր.քէզինէ կէթիրթմիշ տիր: Մէզքիւր Գալպ Սթամաթի, պէհէր տէֆտըրնտա իւչէր սէնէ մահպուս օլտուղտան սօնրա, իւքի սէֆա մահպէսէն ֆիրար էյլէմիշ տիր: Պէյօղլու բօլիս միւտիրինին կէրէ.ք պու խուսուստա վէ կէրէ.ք պու միսիլլու սայիր խուսուսլարտա իպրազ էյլէտիկի գայրէթ ու մէհարէթ, հագիգաթէն շայանը մէտհ ու սէնա տըր:

—Ճէրիտէ.յի ասքէրիէէ ղաղէ... րինին էտիւսէ սա.քէրի գըտասնամելէրընտա Թայինի օլունաճաղը չայիալարընը բէտէն եալանլա չըգարմըշ տըր:

—Թարաֆը հագըէթթի Բաուլըշահիտէն Իսքանտէր բէյլըսի միւ.քէլաւընտա նիշանը ալիյի Օսմանիինին ալրընճի ըրնը.ֆընտան պիր գըթասը, վէ Տէքիստաէէ Իսքանտէր սէֆիրինէ Ունճուէէ նիշանը գիլշանընըն ալինճի ըրնը.ֆընտան պիր գըթասը իխսա վէ իհսա պույրուլմուշ տուր:

—Պիր խայլի կիւնտէն պէրու, միւրուրիէէ ֆէրմանընտա պէ.քլէնէրէք Զաանդ գայէտ պօզայընտա տաւրմագտա օլան Բուլմանիանըն Կրիվիցա նամ թօր չէ.քէն աէֆինէսի, էվվէլկի կիւն, Թունաեա միւթէվէճճիհէն հարէ.քէթ իթմէ.ք իւզրէ, Տէրխասաէէէ լիմանընտա վառըլ օլմուշ տուր:

—Զըգան բէնզինլիկ տաշամը Մ. Բ... նամընտա պիր Բում թաճիր, Պէյօղլունտա Թագսիմ գըշլասը եագընընտա, տեհրպըսըրընտան պիրիսիյլէ տօլաշմագտա իքէն, պազ. թէթէն իւգիլինէ իւքի ճիչի հիւճում իտիպ, պիրինի, պիր թապանճա եախասընա պէնզէր պիր սիլահ կէօսթէրիմիշ, վէ գօլլարընտան թութուպ, տիր վահիտաէ սատիլ վէ գօրտօնունու գարմըշ, վէ պատէհու իւքի խըրսըզ ֆիրար իթմիշլէր տիր:

Սամէթ վէ գօրտօնունու չալարքան իլէ րէֆիգի, խըրսըզլարը գօվալամագ իսթէմիշլէր իսէ տէ, օ տրալըգ լէհճէլէրինտէն էվվէլքիլէրին արգատաշլարը զաննը օլունան տիկէր պազը էշխաս կէլէրէ.ք, պունլարը լագըրտըսը թութմուշլար, վէ պու սըրէթլէ խըրսըզլարը գօվալամագըընտա մանի օլմուշլար տըր:

—Ծիւմաա իրթէսի կիւնիւ, Հաճի Մուսթաֆա էֆէնտի նամընտա վէ գըրգ տօգուզ եաշընտա պիր Միւսլիման, տոքէթի վէճհ իւզրէ էօլէ վագթը Պէչիւքթաշտա ճամինէ կիտիպ, տիղ չէօքմիւշ իքէն, պիրտէն պիրէ պաթըլմըշ, վէ գալպըրմագ իչին եանընտա կիւլլուկկինտէ էօլմիւշ պուլունմուշ տուր:

—Ծիւմաա իրթէսի կիւնիւ էրզըրումլու պիր Հայ, եիւզմէ.ք իչին Պիւյիւքտէրէտէ տէնիզէ կիրմիշ իքէն, պօղուլմուշ տուր:

—Օգոստոս պաֆրանկօ 24 թարիխլիէ Բէթրէսպուրկտան չէքիլէ եազըլմըշ տըր.

«Գօնթ Լօրիս Մէլիգօֆ ըն պէչ կիւն գատար Լիվատիաեա կիտէճէ.ք տիր, վէ Դըրլիման սախէթինտէն սօնրա, սախիլինէ նէզարէթի մէմուրինէթի ճէախտէսինի ալըղ էյլէեճէ.ք տիր:»

—Թայմս ղազէթասընըն Պէրլին մուխապիրինին պէեանընա կէօրէ, պիթը տէվլէթլէր միւմանէսինտէ.քի իթթիլաֆը էֆ.քեար հէր վագըթտան զիեատէ պէր.քէմըլ տըր: Ֆիլվագը չու սօն վագըթլարտա Ֆրանսանըն Եվրոբա իթթիֆագընտան այրըլմագ արզուսինտէ օլտուղու չայի օլմուշ իսէ տէ, պունուն ասլը եօգ տուր: Ֆրանսա, կէրէ.ք տիպլօմասիճէ օլտուն վէ կէրէ.ք սայիրճէ օլսուն, Պապը Ալիյի իսքաթ իտիճի թէտապիրի միւսլիհդըլէ.յի իթթիխազ իթմէ.քլի.քտէ բէնտախի էօն աեագ օլմըլըղտա մէյլըր օլմագտա, տիկէրլէրինին էօն աեագ օլմըսըրընա պէ.քլէմէ.քտէ տիր:

—Պէրլինտէն Մօրնինկ Բօսթ ղազէթասընա չէ.քիլէն պիր թէլէկրաֆնամէեէ նազարէն, տէվլէթի Ալիեէ իլէ Եունանիսթան պէյնինտէ պիր մուհարէպէ վուգուանտէ, Ավստրիանըն Եէնի-բազարը իշղալ իթմէսինէ պէ.քլէնիլմէ.քտէ իմիշ:

—Դօրտասըլլար հալէա սիլահլանմագտա տըրլար: Հէմէն պիլճումլէ նահիէէլէր աշ.քէրլէրինի կէօնտէրմիշլէր տիր: Դուլջի, Բէլէրի, Նիէիօշ, Պէլօ Բավլիչի, Բիվա վէ Տրօպնիագ թապուրլարը, Արնավուտլուգ հուտուտունտա Բօսկօրիչա խաթթըն իւթիւն էյլէմիշլէր տիր: Իչպու տաա.քէրին .քումանէթի Թօրլարը տա վար տըր: Պու մէվգըէէ եիկիրմի պէն աշագը թօպ գօնտէրմիւճէգ տըր: Բօտկօրիչատան Վէյճէ Պրօսեա կիտիտիկինտէ, տաշ.քիրի մէզքիւրէնին տէօրթ թապուրտան միւրէ.քքէպ օլան իչթիխապըն թէտտիւիֆ օլունուր:

—Վիէննատան Սթամպուլա ղազէթասընա կէօնտէրիլէն պիր գըթա թէլէկրաֆա նազարան իգթիզա իտէրիսէ, Դարատաղ թարաֆընտան Եէնիտէն միւչգիլաթ ղուհուր էյլէմիշ տիր: Բրէնս Նիգօլա, Բու նաւֆուզունա կիւվէնէրէ.ք, պու կիւն .քէնտիսինէ գէօնկրէ թարաֆընտան թախսիս օլունան արազի իլէ թէմիլի միւլ.քի Թայէգ վէ խատաա, վէ պու խատաարընը, իսի աէնէտէն զիբաաէ միւտաէթ.թէն պէրու տաա.քիրինի սիլահ ալթընտա թութմագ հագգընտա .քէնտիսինէ թահմիլ օլունան մէճպուրիէէթէ պինա իտիեօր: Պու եիւզտէն կիւթիւրտ օլունան ֆէվգէլատէ մէսարիֆ, ահալը ման.քէ.յի հագգըէսինէ նազարէն, ճանիպը Պապը Ալիտէն թէսվիէէ օլունմասընը իսթէտիւէ, Օսմանլը տոպրագլարընըն պէթահէթլէրինտէն տօլայը վուգու պուլան մէսարիֆի գարշըլըգ իչին, Եէնիտէն Թագտիրլար միգտարընտա արազի իսթէեօր:

—Եգօտրատան իչար օլունաղունա կէօրէ, Բիգա քաչա օգաստոս (պաֆ.) 18 տէ Լօյտ գումբանիեասը վաբօրալըլա Մէտաւեա վաբըլ օլուպ, եէվմի մէզքիւրտէ Սէլիմիէէ ֆըրգասընըն իլէ տէ, Հէնրի-Մարթինի թիւֆէնկլէրիլէ միւսէլլահ օլմագ իւզրէ, 2.000 նէֆէր նիզամ տա.քէրի գարախա չըգմըշ տըր: Եինէ օլ կիւնիւ Շգօտրա իլէ Մէտաւա արասընտա իշլէեէն Ավստրիա բօսթասը իւզէրինէ Արնավուտլար հիւճում իտիպ, եաղմաեա վիրմիշլէր տիր:

—Ղալիպա Արնավուտ հէյէթի իթթիհատիէէսի, Պապը Ալինին Դարատաղ հուտուտու մէսէլէսինի ճիտտէն հալլ ու թէսվիէէ իթմէ.քլիկէ գարար վիրմիշ օլտուղունտա թէէմին օլտուղունտան պէրի տիր, էֆ.քեարըճա բէք տաղըլմըշ տըր: Շէօյլէ .քի, Իսլամ վէ Խրիսթիանլար, թէր.ք օլունաճագ արազի հագգընտա իթթիֆագ իտէմէեօրլար: Դումասէէնէ տայիր Շգօտրատան Վիէննայա Դօրէսբօնտանս Բօլիթիգ ղազէթասընա պէր վէճհի աթի եազըլմըշ տըր:

«Միրտիթլէրին բրէնսի Բիբ Տօտա, .քէնտիսինէ հէմէֆ.քեար օլան Ջէմ վատիսի եէրլի գաբիլէսի Հօթթիլէր իլէ միւչարէ.քէթ իթմիշ տիր: Կէնճ բրէնսին չու հարէ.քէթինէ, օրտուկահտա պուլունան տիկէր պիլճումլէ գաթօլի.ք գաբիլէլէրին մուրախասլարը տախի պիրլէթթիֆագ էյլէմիշ տիր:

«Դունլար բէօֆֆէլէթէն, միւճէրրէտ պիր մահէլլ թէր.ք իթմէ.ք լազըմ օլտուղու հալտէ, Թուզի եէրինէ, Տուլչինօնուն թէր.ք իտիլմէսինի աշ.քեարէն պէեան իտիեօրլար: Տուլչինօ էհալիսինտէն օտաս աէ.քրիպ բաշը Միւսլիման օլուպ, պունլարըն աէնաղի գաթօլի.քլէրճէ բէք բաճի տէյիլ տիր: Դագաթ Միւսլիմանլար տախի, Դօթօլի.ք վաթանտաշլարը հագգընտա պինի գարաչըլըգ տույղուլտունու հիս իթմէ.քտէ տիրլէր: Հատտա պէյլ, Եունան Սօզօյի վէ պայիր Արնավուտ պուէեաա վէ միւթէֆէրրիգը, հէր հալտէ պիր թէրէ.ք իթմէ.ք լուզում օլտուղու թագտիրտէ, Ջէմին թէր.ք իտիլմէսինի իսթէմէ.քտէ տիրլէր:

«Պապը Ալի. տէ իւ... կէօմէսըլարտան միւրէթթէպ օլան Հօթթիի մէմուրլ.քինի թէյին իթմէ.քլէ, Ալլահին միւրատը օլուն, Դագաթ Տուլչինօ Միւսլիմանլարընը տօրա ֆէտա իթմէ.ք իսթէմէտէօրլար: Իւրիթարաֆ տախի, թէլէկրաֆ թարիգիէէ Իսթանպօլա արզուհալլար կէօնտէրիպ, .քէնտիլէրինին Դարատաղլըլարըն հիւքմիւ ալթընա գօմագ կիւլի պիր մէզըլլէթ վէ ալտ պէտապալիգտան գուրթարմագ չարէլէրի, հիւ.քիւմէթին միւրաաէնէ միւթաալաաթ հաճէթ.քլէրինի պէեան էյլէմիշլէր տիր:»

ԴԱՐԱՏԱՂ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

Դարատաղ մէսէլէյի հուտուտիեէսինէ տայիր, սիւֆէրայի տուէլի մուազզամէ թարաֆընտան Պապը Ալիեէ իթա օլունան սօն նօթանամէյէն, խարիճիէէ նազըրը Ապտին բաշա հազրէթլէրինին իթա պուեուրտուղու ճէվապնամէնին խուլասասը մուգատտէմա եազըլմըշտը. պու աէֆա մէզքիւր ճէվապնամէնին ղաքէթթարատան կէօրիւլէն սուրէթի բէտախիէնինի թէրճէմէսի տիր.

«Դարատաղ մէսէլէսինէ տայիր ժուլիօ 15 թարիխլի Պապը Ալի թարաֆընտան տիւէլի մուազզամա սիւֆէրասընա իթա օլունան նօթանըն ճէվապը օլմագ իւզրէ, Ալմանիա, վէ Ավստրիա, վէ Մաճարիսթան, վէ Բուսիա, վէ Ինկիլթէրրա, վէ Ֆրանսա տէվլէթլէրինին սիւֆէրասը հազըրաթընըն ֆիյ օգոստ. 15 թարիխլիէ, Պապը Ալիեէ իթա պուեուրտուղլարը միւշթէրէ.ք նօթայը, Սալթանաթը սէնիէէնին խարիճիէէ նազըրը սըֆաթըլա ալըղ իթմիշինի մուհարրէրի իմզա պէեան, վէ պու վէսիլէ իլէ քէսալի ֆախըր վէ մասսար իլէ.ք:

«Մէսէլէ.յի մէզպուրէնին խօշնուտ օլունաճագ պիր հալտէ սուրթըէ թէսվիէէսինի խաթիհալ իթմէ.ք, վէ տիւէլի մուազզամանըն պու պաապտէ օլան մէթալիպլէրինին հուսուլինէ իչթիրագ էյլէմէ.ք արզուսինէ պիր պէրհանը ալէնի օլմագ իւզրէ, Պապը Ալի, Տուլչինօնուն Դարատաղա թէր.քինէ էսաւէն մուվաֆագաթ էյլէր. անճագ Բոտկօրիչա ճիհէթինտէն Շգօտրա կէօլինէ գատար օլաճագ խաթթը հուտուտ, Պէրլին մուահէտէսինէ կէօսթէրիլէն նուգաթը արազիյէ թաալի.քն, թահտիտ օլունմագ իւզրէ, Պապը Ալի, պու խուսուստա իգթիզա իտէն մուզաքէրէնամէյի աղտա վէ թաալիյէ հազըր տըր:

«Հիւ.քիւմէթի Սէնիյէ մուհասըրար պիր արազինին մէր.քէզի օլան Տուլչինօեու թէր.ք իլէ, էհէմմիէէթլի պիր ֆէտաքեարլըղը իխթիեար իտմէօր, միւնազաալը ճէտիտէ վէ միւսթագպէլէյի պէրթարաֆ իթմէ.ք արզուսունա միւսթէնի օլտուղունտան, .քէնտիսինէ թաքտիլ իթտիկի պու ֆէտաքեարլըղ, օլ գատար հէօզլիւնէ տէյիլ տիր:

«Իչպու արազի թէր.քի մաատէսինտէ, եինէ պիր կէօնա միւնազաա վէ միւնագաշա վէ միւչքիլաթը ճէտիտէ ղուհուր իթմէմէ.ք իչին, միւչթէրէ.ք նօթատա թայինի օլունուպ, .քիֆայէթէթիպլիկի տէր.քեար օլան եիկիրմի պիր կիւնլիւ.ք մէօհլէթ պիլէ թապի պիր գաչհաֆթա տահա թէմտիտի լիւզումի հագգըն թանհիմընտա տըր:

«Դունունլա պէրապէր, Պապը Ալի Տուլչինօնուն թէր.քինէ մուվաֆագաթ իթմէ.քլիէ պէրապէր, հէր չէյտէն էվվէլ .քէնտի հուդուդը հի.քիւմէթինի մուհաֆազա, վէ պու ճիհէթլէ միւտաֆաալէ.յի էննէթիճէթմասավվուրաթընը միւտաֆաա իթմէ.ք մէճպուրիէէթէ մաթլուպ, ըմ... օլունաճագ փարանըն թալիմ... պէ.քեան իլէր:

«Դու հալտէ, էկէր տիւէլի մուազզամա խիրտաֆ մէճմուր օլուրսա, պուլէտանէ մուհագգէր թէ.քլիֆլէրը գապուլ իթմէմիշ տէ, Դարատաղա մուավէնէթ.քեարանէ պիր թէապիրտէ պուլունմագ, վէ Տուլչինօեու ճէսլէն գապիլ իթմէ.ք զըմնընտա պուգը թէսալիմ իթթիխազը լուզում վէ գաննիէէթտէն պուլունուր իսէ, Հիւ.քիւմէթի Սէնիէէ հէր նէ սուրէթլէ օլուր իսէ տախի, .քէնտի բինասըլըն խիլաֆընտա իթթիխազ օլունան պու թէտապիրէ միւշարէ.քէթ իթմէ.ք մէճպուրիէէթինտէն օլտուղունու պէեան իտէր, վէ մէբախիւ իսթիֆսարաթըրէ մուհարրէրի իմզա իմթիրա էյլէր:

Իմզա
Տէվֆիքի Ալիեէ
Խարիճիէէ նազըրը
ԱՊԻՏԻՆ

ԵՈՒՆԱՆ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

Եունան մէսէլէսի հագգընտա տէվէթլէրին Պապը Ալիեէ վիրտի.քլէրի ճէվապ նօթասընըն սօր թէրճէմէսի տիր.

Իսթանպօլ, 25 օգոստ. 1880

Աթինէ իմզա սահիպլէրինին հիւքիւմէթի մէթպուալարը, Թահրիրի հուտուտը Եունանիէէ հագգընտա Պէրլին գօնֆէրանսընըն գարարընը թէպլիղ իթմէ.ք իւզրէ, չըգան ժուլիո 15 թարիխլիէ վիրտի.քլէրի միւչթէրէ.ք նօթաեա ճէվապէն, մահը մէզպուրըն 26 թարիխլիէ ճանիպը Պապը Ալիտէն վիրիլէն ճէվապնամէ.յի թահգիգ վէ թէտգիգ իթմիշլէր տիր:

Պապը Ալի, մէզքիւր ճէվապնամէտէ, գիւըր օլունան գօնֆէրանսըն գարարլարընա .քէնտի իթթիրազաթընը պէեան իթմիշ իքէն սօնրա, Հուտուտ խաթթընըն թայինինի գաթիլի, վէ պու մէսէլէ պիտի սրան իւրինճի տէրէճէտէ.քի նօթալարըն վէ մէֆէրրիւաթը ս... թէվֆիքէն մուսատտաթ ... քէրաթա կիրիշիլմէսի իչին, տիւէլի միւթէվասըթա թարաֆընտան Տէրիաստէէթ սէֆիրլէրինէ մէհզուն նիյէթ իթաս հագգընտա պէեանը արզու էյլէմիշ տիր:

Սահիֆ իւլ իմզալար, Հիւ.քիւմէթի մաթպուալարընտան ալտըգլարը էմր մու.քթիզինէ, .քէմալի իֆթիխար իլէ Ալիսինին բաշա հազրէթլէրինէ պիլտիրիրլէր .քի, Պէրլին գօնֆէրանսընըն գարարը արզ ու ամիգ միւզաքէրաթտան, վէ հիւքիւմէթը Օսմանիէէ իլէ Եունանիէէ թարաֆընտան արա արա թէ.քլիֆ օլունան միւխթէլիֆ խարիթալարըն միւտէգգիգանէ թէֆթիշ վէ թահգըգընտան սօնրա իթթիխազ իտիլմիշ օլտուղունտան, տիւէլի միւթէվասըթա, պու պապտա էնէտէն միւսթաղնէա պաշլանըլմասընա մուվաֆագաթ իտէմէզլէր, վէ թասվիպ էյլէտի.քլէրի գօնֆէրանսըն գարարընտան չայմանըպ, մէզքիւր գարար, Պէրլին մուահէտէսինէ վէ բրօթօգօլունա մուվաֆըգ օլտուղու ճիհէթլէ, անը Պապը Ալիեէ էնինտէն Թավսիէէ էյլէրլէր:

Պու հալտէ, Ալմանիա, Ավստրիա-Մաճարիսթան, Ֆրանսա, Ինկիլթէրրա, Իթալիա վէ Բուսիա հիւքիւմէթլէրի, խաթթը հուտուտ հագգընտա հէչ պիր միւպահասա գապուլ իթմէ.քսիզին տահի իլ իմզալարը մէզունիէէթ իթա իտէմէյիպ, եալընըզ, գօնֆէրանսըն գարարընտան պուլունան արազինին հիւ.քիւմէթի Օսմանիէէ թարաֆընտան թախլիէէսի վէ տըրաշլի մէզքիւրէնին հիւ.քիւմէթի Եունանիէէ թէսլիմինին պիր սուրէթի հասանէտէ իճրասը իչին, ճանիպը Պապը Ալիտէն .քէնտիլէրինէ վուգու պուլաճագ հէր կիւնա թէ.քլիֆի միւզա.քէրէ իթմէ.ք իւզրէ մէզունիէյէթ վէրիրլէր:

Սահիֆ իւլ իմզալար պու վէսիլէտէն պիլ իսթիֆատէ, իհթիրամաթը ֆայիգալարընը թէճտիտ էյլէրլէր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Փարիզ 24 Օգոստ. 1880

... Խմբագիր,

Դերապատիւ Խորէն Սրբազանը Փարիզ ժամանելէն 'ի վեր, միայն Հայաստանի ամփոփ կենսական խնդրովը չզբաղեցաւ, թէև այս խղճալի հայրենակցաց վրայ Եւրոպիոյ ազգին և Գաղղիոյ կառավարութեան խորին և բարեկիրթ ուշադրութիւնն և գութը գրաւելու համար՝ բազմազբաղ և դժուարին աշխատութիւնք յանձն առաւ՝ ներքին գործոց, արտաքին գործոց, հասարակաց կրթութեան, արդարութեան պաշտօնէից, նաև մեծանուն Կամպէթթայի, Վիքթոր-Հիւկոյի, Լուի լը Կոմնի, Ռընոնի նման ուսապօրեաց այցելութիւններ տալով, իր հարազատ փոխանորդը Գուխոին Ա. Իշխանին հետ։

Նորին սրբազնութիւնը նաև կատարեց Հայ դաշնակութեան կարևոր մէկ քանի որարողութիւններ բառ իր Առաքելական կոչման Ս. յապէս մեր Ս. Ջատկին օր՝ Ամբնի-ո՛նյօ Լուսինեան ապարանին մէջ՝ հայազգի և օտարազգի խուռն բազմութեան մը առջև. մեր սիրելի հայրենակից բարեկամ Արբաճեան Պօղոս էֆէնտիին նորածին աղջկան մկրտութեան հանդէսը կատարեց եպիսկոպոսական հագուստով և խիստ փառաւոր եղանակաւ։

Քանի մը ամիս եան ալ իրեն պատուաւոր Հայ վաճառականի մը նշանտուկի հանդէսը կատարեց։

Հուսկ յետոյ, երկու անգամ (որոց մին եղաւ մեր Վարդավառի մեծերեկ օրը) Բէա-լաշէզի Հայկազ գերեզմանատան մէջ՝ Հայոց շիրիմներուն վրայ, ինչպէս են Պալեան վաղամեռիկ Յակոբ պէյի, լուսա-

հոգի և բազմարգիւն Թէոդորեան Սարգիս վարդապետի, Պասմաճեան Գաւնիկ էֆէնտիի, Մ. Մանանեանի և նշանաւոր ու ազգասէր Տէտէեան գերդաստանի մօր՝ տիկին Մարիամի և Տէտէեան Յակոբ էֆէնտիի զուքանճ՝ կոմսուհի Բիլլաւ-Ռիտընվարդ տիկնոջ, հոգեհանգստեան մաղթանքներ բրաւ : Սոյն տխուր և Ազգային հանդէսներուն ներկայ էին 'ի միջի այլոց ազգայնոց, ռուսիաբնակ երեւելի Հայ պաշտօնակալ Ժէնէրալ Եղեանց և Պ. Արգար Յովհաննէսեանց անուանի և ուսումնական խմբագրապետը փոքր լրագրոյ : Ինչպէս նաև փարիզաբնակ Յակոբ էֆէնտի Տէտէեան նշանաւոր սեղանաւորը և իւր ազնուափայլ ամուսինը՝ հայազգէտ և հայասէր տիկին Անժէլը որ ծնեալ է կոմսուհի Բիլլաւ-Ռիտընվարդ և այլ հայազգիք մեզ հետ :

Ճարտարագէտ և ազգին նշանաւոր զաւակներէն միայն՝ կուզեմ բաւ Պալեան Յակոբ պէյին չիրմին վրայ՝ զոր կը ծածկէ պարզ տապանաքար մը, համդուցելոյն անմոռանալի անունը և մահուան թուականը (1875) կրելով, Նորին սրբազնութիւնը ծունկի վրայ եկած գտան և առատ արտասուք թափեց՝ չէ թէ միայն ծաղկահասակ երիտասարդին կորուստը ողբալով, այլ մանաւանդ ազգին դժբաղդութիւնը՝ այսպիսի հոգուազգիտ և մեծահանճար զաւակ մը տարաժամ ու անժամանակութեան մէջ կորսնցնելուն վրայ : Եւ տխուր գերեզմանը համբուրելով հառաչմամբ հեծեց. «Այսօ՛ք պիտի գտնէի զքեզ, ո՛վ իմ սիրելի բարեկամս . . . գերեզմա՞նդ պիտի համբուրէի, մինչ ես փափաքած էի և կարօտ համբուրել քու հանճարափայլ ճակատդ . . . ո՛վ Յակոբ պէյ, հանգչէ՝ յաւիտենականութեան մէջ, զի՛ որուն ոչխարս ոչ յարգը ճանչցաւ և ոչ սիրոյը, մեծդ ազգասէր, գիտեմ որ դու յանդիմանութեան մէջ երկնային ... փոխած ժամանակդ՝ Սկիւտարի պէս չզղջեցիր. «Ամերա՛խտ հայրենիք չի պիտի ունենայիմ տաներս, նոցա՛ արժանի չէր : » Ազգային բուկդ է, նորա՛ մէջ պիտի ապրիս՝ քու հանճարոյդ հրապարակներուն հետ : Վոսփորի աճիւնը՝ որ կը թանան քու ձեռակերտ հայակապ և երկնամբերձ արքայափառ ապարանններուդ գարշապարները, պիտի հծծէն միշտ քու անունդ և սրբեցնեն զայն ապագայ սերունդներուն, ի հայումն և 'ի յաւ, որ հանճարոյդ արեւուն վրայ այսպէս տարաժամ մահուան մարախուղը տարածուեցաւ և այսպէս ծածկութեան մէջ: Մնա՛ս բարեաւ Յակոբ պէյ, քու անունդ Հայոց որտին մէջ հանգչիրոյ, ազգասիրութեան, անձնուիրութեան և սիրոյ նշանարանք պիտի ըլլայ : »

Տխուր հանդիսականք գերազանիւ սրբազանին հետ ձայնակցեցան, երբ նա յատին կանգնեալ բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն երկարութեան կենաց փառամոլ Սարգիս պէյի Պալեան արքունի ճարտարապետի և մեծ ճարտարագէտին որ Արեւելքի և Եւրոպայի մէջ Հայ անուան պարծանքն է և պատիւ այն Պալեան ազգօգուտ գերդաստանին, որոյ մէջ կը փայլի իւր հանրածանօթ բարեպաշտութեամբ փառամոլ Անտօն պէյ Պալեան՝ կատարեալ տիպար մեծահաւատ և ազգային բարերար Կարապետ ամիրային Պալեան :

Մեծ յուզմամբ և հիացմամբ տեսանք նաև Պասմաճեան Գաւնիկ ճարտարարուեստ երիտասարդին գերեզմանը՝ զոր խնամօք կ'պահպանէ և կը զարդարէ անխոնջ և անդադար իւր հայասէր նշանածը օրիորդ Մառկըրիթ Փուլ, որ նաև կը հոկէ Սարգիս վարդապետի համեստ չիրմին վրայ :

Այս ազգային արտրոսութեան ատեն չատ մը Գաղղիացիք ներկայ էին և մեծ ուշադրութեամբ կը դիտէին : Յայնժամ գերապատիւ Խորէն սրբազան գովելի մարդասիրութեամբ աղօթքներ կարդաց համայն Գաղղիացի գերեզմանաց վրայ ալ և հոն ներկայ եղող Գաղղիացիք այնքան գոհ եղան որ ազնիւ երիտասարդ մը, պերճախօս և ազդու ու արտաշարժ բանախօսութեամբ մը շնորհակալ եղաւ Նորին սրբազնութեանը և գովեց անոր ազատամիտ քրիստոնէութիւնը ու յաւելցուց . «Լսէ՛ թէ մեր կերդն ալ օր մը Արեւելքի մէջ այսպիսի քրիստոնէավայել ազատամտութեամբ օրհնէին այն տեղի քրիստոնէից գերեզմանները : »

Փարիզու Հայ գաղթականութիւնը նաև չատ կը փափաքէր ներկայ գտնուիլ սուրբ անմահ պատարագի, դժբաղդաբար Սարգիս վարդապետի մահուանը 'ի վեր վաղեմի Հայ մատրան բոլոր զգեստները և անօթները Պոլիս ազգային պատրիարքարանը ղրկուած ըլլալուն Նորին սրբազնութեան յաւ 'ի սիրտ անհնար եղաւ՝ մեզ այս հոգևոր մխիթարութիւնը հայթայթելու, ուրկէ զուրկ եմք երկար տարիներէ 'ի վեր :

Յուսալով որ այս հակիրճ տեղեկութիւնք Հայ հասարակութեան հաճելի կըլլան, կը խնդրեմ անձկանօք որ բարեհաճիք այս նամակս հրատարակել Ձեր պատուական և ազգօգուտ օրագրին մէջ :

Մնամ
կանխիկ շնորհակալութեամբ
անձնուէր Ձեր
Յ. Թէ...եան

ՊԱԼԸՔԸՍԻՐՏԷՆ ՄԷՔԹՈՒՊ

1880 օգոստ. 13, Պալըքեսիր

Պունտան պիր սէնէ մուգատտէմ մահէլլիմիզ էրքէք վէ գըզ մէքթէպլէրինին խալըն հալլէրի իլէ թէզգատտրիմ, վէ միլլէթիմիզին թէնվիրի ճիհէթլէրինէ կէրէք մատտի վէ մանէվի սարֆը մէսայի մաքսատըյլէ, 21 կէնճ զէվաթտան մուրէքքէպ Հայկեան նամըյլա պիր ընկերութիւն թէշքիլ օլունմուշ իտի. վէ պու ընկերութիւն, չու մագսէտինէ ալթը սէնէ այ գատար տէվամլը կիրակիօրեայ լաքան քիւշաքընա վէ սայիր խուսուսաթա թէշէպպիւս իթմիշ իտի. Ֆագաթ, բէֆիգլէրիմիզ չու նիսէթին տէվամընա թէամմիւլ վէ թէքեասիւլաէ պուլունամագլարընտան, պիր միւտտէթտէն պէրու թէէխխուրէ գալմըշ, վէ տէվամ իթմէէլէրինէ վագը օլան թէշվիգաթլար տախի թէէսիր իթմէտիկլինտէն, աճիզլէրի վէ աճիզլէրի միսիլլու չու մագսատին տէվամընա խահիշքէր պուլունան Տիգրան էֆէնտի Շահպէնտէրեան իլէ պէրապէր քէյֆիէթէ աաշինտրգ Գեր. Տիմոթէոս սրբազան հազրաթըր օլունարաք, վէ միւմաիլէյհին թէշվիգի իլէ միլլէթիմիզ միւթէպէրրաննիտան 21 խաճիչքերը զէվաթ, մէզքիւր ընկերութիւնու աղա իսթիխապ վէ նամ օլունտուլար. պունլարտան տախի խոմիլէրի գիւրտէ միւնտէրիճ զաթլար Գործ. Ժողովի աղա թայինին օլունտուլար.

Կոզմա էֆէնտի Սիրաքանեան
Յարութիւն » Ազարեան
Մելքոն » Բիւրքճեան
Կարապետ » Խօզիկեան
Մելքոն » Վարդեվանեան
Կարապետ » Ալեքսանեան
Տիգրան » Շահպէնտէրեան.

Պունլար եւվէլ էմրաէ մէքթէպլէրին խառէքէրինի թահմին իտարէ ալարագ իճապընը իճրաեէ վաք իթտիլէր վէ իթմէքտէ տիրլէր. չիւնքի, մէքթէպլէրիմիզին խառճէռի քիլլիաէ իրատլարընը հասըլաթընտան գայրըլմագտա իտէ տէ, ատէմի քիֆայէթինտէն նաշի հէր պար խառճսինէ միւչքիլաթ վէ պա խուսուսա սէնէ պէ սէնէ տախի աչըգ կէօտէրմիր իտի. պու հալէ մէտար օլմագ իչիւն, մէքթէպլէրէ տէվամ իթմէքտէ պուլունան 200 գատար թալէպէկեան վէլիլէրինտէն իքի սըրրֆա մինգատէմ գըլընարագ, հաֆթատա 20 բարա վէ 1 ղշ ալընմագտա տըր. պու գայտէ պուրաճա կէօրիւլմէմիշ օլտուղունտան, բէք միւշքիլաթլա թէշէպպիւս իտիլէպիլմիշ տիր, վէ պունլարտան պաշգա մէքթէպլէրճէ իճապ իտէն թէպէտտիւլաթը իճրա իթմէքտէ, վէ մագսատլարընըն հասըլը իչին կէօն կէօն մէնֆաաթը ճալիպ խուսուսաթը թէշէքքիւր իլէմէքտէ տիրլէր: Ունութմամալըտըր չու րապընը տախի պիլտիրմէկ քի, հէր նէ գատար թալէպէկեան վէլիլէրինտէն հաֆթա պէ հաֆթա 20 բարա վէ 1 ղշ ալընմագտա իսէ տէ, ընկերութիւնուն թէքմիլ ադալարընտան քիմիսի պիրէր սիմ մէճիտիյէ, վէ քիմիսի տախի պիրէր չէյրէք մէճիտիյէ բէշինէն վիրմէքտէ տիրլէր. տօղրուսու պունլարըն պու աճվալի չայեանը թահսին տիր:

Էրքէք մէքթէպիմիզ տիրայէթլի պիր խօճանըն լիագաթը կէօրիւլմիւշ իտիքինտէն, պու տէֆա ղաքէթանըզ վասըթասը չու տահիլլիմըն տէրճինէ հիմմէթ պուեուրմալարը միւթէմէննա տըր:

«Պալըքէսիր Հայկեան մէքթէպինէ հայճա վէ Թիւրքճէ լիսանլարըն աշինա պիր խօճա իսթէնիլմէկտէտիր, չու միւտէրրիսլիկ գապուլ իտէճէք զաթըն, Վարդապետ խանըն գարշըլընտա Լուքէրճեան Պօղոս աղա տիւքեանընտա Բարունակեան Պ. Նշան միւրաճաաթ իլէ, իճապ իտէճէք ճիհէթլէրի մէրգում իլէ գօնուշմալարը իգթիզա իտէր. »

* * *

Մէրգումուն գալպըրըն չու գայրէթ վէ չու համիյյէթլէրի, իլլէթի պէսիմ օլանտագ չաւանը մէքտուպէնտա պիր ֆազլէթ տիր. իշթէ հէր եերտէ պէօյլէ հէր քէս մէքթէպլէր քիւշատընա էլտէն կէլտիկի մէրթէպէ չալըշմալը տըր. պիր աւէմին գալքընմասըգըլընը պիր չօգ աաումըն գալըլընտրինքի միսալին, պիր եա պիր գաչ քիշինին գայրէթլէ աազլարատասըգը պիր մէքթէպի, պիր թագըմ գալպըր էլ էլէ վիրէրէք չալըշըրսալար, վէ լազըմ կէլէն ֆէտաքեարլըգը կէօզէ ալըրսալար թագտիրատ, բէք կիւզէլ գալըրըրդ ատալեաթլըտըր. էվլէրի քի նիյէթլէրի խալիս պիր խըտմէթի մէմնուն էթմիշ օլուր, վէ բէչպէրլէրի տախի ղայրէթ վէ մուհաֆազէթ օլուն.

Ն. 38 Խումանեօլ սօգագ
Պէօյիւքտէրէ

. . . Միւճէլլիֆ,

Մազիտէ պիլէկի օյնաշըգ իտիւրէ, պէնտէնիզին զաթըն Ամէրիգատա սանաաթ թահսիլ իլէմէքտէ թէճրիւպէմ օլուպ, պու սէֆէր իտէ պիրի էրքէք վէ տիկէրի գըզ իքի էվլատըմ վէ ֆամիլեամ իլէ Ամէրիգայա կիտէրէք, պիր միւտտէթ իգամէթ իլէ, էրքէք էվլատըմը հէքիմլիք վէ գըզ էվլատըմը տախի էտէպլիք, վէ եախուտ պունլարըն մանէնտ պիրէր սանաաթ թահսիլ իթտիրմէքէն սօնրա, էվէթ վաթանըմա աւտէթ իթմէք նիյէթինտէ պուլունտուղումտան, Ամէրիգատա էվլատլարըմա իլիմ վէ եախուտ սանաաթ էօյրէթմէք խուսուսլարընտա վէ վալիտէլէր իչին, սուհուլէթլի չարթլար իլէ, պիր գաչ չօճուգ տախի պիրլիքտէ կէօթիւրմէկ մէյլիմ գալիւրսա, պու եօլտա պիր արզուլարը պուլունան պալըմ պիլտիրմէլէրի ճէրիտէ վասըթասըյլա պէյան պուեուրսունլար:

Մ... Թ...
17/29 օգոստոս, 1880

ԿԻՒՃԷ ՍՈՒԼԹԱՆԸ

(201)

—

...ունուն խալաթընը տախի էյտէ իչէճէյիմ: Իլավէթէն տէրիմ քի, ...ղէ միւմքիւնտիւր զաննըն օլունան ...իւմթախիճա ճէնապէթին ֆախրի օլըղը հէրիֆ, պիր գաթիլ տիր, ...ք պէն անըն բէնտէսինտէն միւճի...ք սուբէթլըյէ գայըրթլըմուշում ...ըլ, վէ չու էմնատէ պիւյիւք պիր ...պագան չիրքէթինին աէրկէրատէ... պուլունմագտա տըր:

Պու լագըրտըլարը իշիթինճէ, Մ. տը Սարթին, մուհարէպէ թըրամբէ...ինի իշիտէն պէյկիրլէր կիպի, պա...ըր գալըրըրտը, չիւնքի օլ անէ ...էյկին խըյալը պիր ֆիքրին խա...րի գանն իշէտիկի խատատը, պիր...էն պիրէ հայիգաթը հալ ընտիկի ...եայ իթմէքտէ իտի: Պիւտապէրին ...ինիմինէ ...ւքտէլէճէքլէ տէվամ ...իլէ,

—Պիր գալպազան չիրքէթի սէր...ըլէսի՞ մի, տէտի Թէքրարլայարագ:

—Եւէթ, էֆէնտիմ:

—Սիզ քէնտիսինի թանը՞ր մը...սըզ:

—Եւէթ, թանըրըմ:

—Տիմէք տիր քի, սիզ, պիր ...չ հաֆթատան պէրի տիր, սէն...ի Բօրիզէ եազան գալբ ալ...թունլարըն ֆաալիգալարընը պի...լիրսինիզ:

Բէնէ, էվէթ միւնէքաւրը եյմ խաէր պիր թարգատ պաշքընը սալլատը:

—Ա՜հ, տիմէք, տէտի Մ. տը Սարթին, սիզ պանա օլ գալպազանլարըն խաթալըգը վէ քէնտի րէյիսլէրինի կէօսթէրէճէքսինիզ:

—Խա՛յր, էֆէնտիմ, տէյու ճէվապ վիրտի Բէնէ գավիէն:

—Ֆագաթ նէ՞ իչին, սիզ էօյլէ պիր պոյիւք ճանիյի հիմայէ իտէմէքտինիզ, վէ պու պապաթէքի սիւքիւթինիզ, սիզին տախի օնա չէրիք օլմաղըզը իսպաթ իտէճէք տիր:

—Էֆէնտիմ, պահօրընը իթտիկիմ ատէմ, պէնիմ չախսի տուշմէնիմ տիր, վէ պէնիմ քէնտիսինէն կէօրէճէք պիւյիւք պիր հիսապըմ վար տըր: Պու ատէմ պանա, էվվէլ, եալընըզ պանա այիտ տիր, վէ պէն, մէրգումու սիզէ թէսլիմ իթմէյէճէքիմ: Ֆագաթ, միւսթէրիհ օլուն, էֆէ՛նտիմ, մէրգում ճէզայընտըր օլաճագ տըր, վէ Հագթէալա հազրէթլէրի տախի օտուզլարընտան, մէզքիւր ճէզանըն իճրասը եաղընտա կէօրիւլէճէք տիր: Քէնտի էմրի թահթընտա պուլունան հայտուտլարա կէլինճէ, պունլար քէնտի րէիսլէրինտէն մահրում գալըր գալմազ, սիզին բօլիսինիզ անլըրը սէրպէսթ իթմէկէ մուվաֆֆագ օլաճաքտըր. վէ մահվ իտէպիլէճէք տիր:

Մ. տը Սարթին, էվվէլ Լիւբրաէ ճէվապ վիրմէտի: Միւմաիլէյհ տէրունէն Բէնէ պէյֆիյէթ հայրէթ հիսս իտիյ, մէրգումուն էսրարընա վագըֆ օլմագ իչին միւնասիպ պիր թէշապպիւս իւլիւնմէքտէ իտի: Լաքին, գաթիէն միւլիւմի օլան պիր գարարա գարշը գօյամայաճագընը անլայարագ, տէրհալ Թէսլիմի էֆքեար էյլէտի, վէ միւլայիմ պիր սէտա իլէ,

—Ազիզիմ մօրքի, տէտի, պըթէդ խուսուսը իթմէմ, վէ սիզէ հիչ չէյ սօրմամ, վէ մաթլուպունուզ իսէ, հագգընըզտա հաւասըտուզ պիր էմնիյէթ իթտուքտատան կէրի տուրմամ: Իմտի, պիր ազ էվվէլ, պէնիմ մուավինէթիմէ մուհթաճ օլտուղունուզու պէեան իթմիշ իտինիզ: Պու հալտէ, հաղգընըզտա հէր նէ եափմագ լազըմ իսէ, սէօյլէյինիզ: Իշթէ, քէնտիմի վէ էն մահիր վէ սատըգ մէմուրլարըմը սիզին էմրինիզէ ինհիսար պուրում: Անլէր, պանա նասըլ իթաաթ իթմէքտէլէր իսէ, սիզէ տախի էօյլէ իթաաթ իտէճէքլէր տիր, վէ հէր նէյի քի եափմագ իսթէրսէնիզ քէնտիլէրինէ սէօյլէր իսէնիզ, պիլա թէրէտտիւտ եափաճագլար տըր:

—Թէշէքքիւր իտէրիմ, էֆէնտիմ,

—Տիմէք տիր քի գապուլ իտիեօրսունուզ:

—Խա՛յր, գապուլ իթմէեորում, զիրա քէնտի պաշըմա գալմըշ ...

—Պու հալտէ պէն սիզէ թէքրար խաթըրլաթըրըմ քի, նէ՞ իչին պանա միւրաճաաթ իթտինիզ, վէ մատամ քի քէնտինիզ վէ անըն ատէմլէրինէ հիչ պիր իհթիեաճընըզ պուլունմազսա թաաճուպ իտէրիմ:

—Էօյլէ պիր չէյ եօգ, էֆէնտիմ, ֆագաթ պու չէյ տէ, պէնիմ թասավվուր իթմէտիկիմ պիր մուվաֆֆագըյէթին իչին պաշընտա էլզէմ օլան մատտէ տիր:

—Սէօյլէյինիզ եարալ խալինիզ:

—Պանա իքի դէթա աֆիլէդ թէպքէրէսի իճա իթմէնիզի զաթը ալընիզտէն բէճա իտէրիմ:

—Քիմի՞ն իչին:

—Հագգըլարընտա թէմէննի եալանմըշ իքի մահքիւմ իչին:

—Պու ատամլարըն իսմի նէ՞ տիր.

—Տակօպէր իլէ Պավթոն տ'Օր:

—Պունլարըն եաքալանմալարը նէ՞տէր, վէ ճինէճլերի գա՞նգըլար տըր, վէ նէ՞ եօլտա մահքիւմ օլմուշլար տըր:

—Զա՜ն իտէրիմ քի, Տակօպէրին եէթմաղըր օլաճագ խաֆիֆ չէյլէր տիրլէր: Պու պիր մահքիւմ հարամի տիր, լաքին միւտտէթի էօմրիւնտէ գան տէօքմէմիշ տիր: Հալ պու քի, մուգատտէմա րէֆիգըմ կէտինէնին քէօրէքլէրի իճրա իթմիշ օլան Պավթօն տ'Օր, չօգ ազըր պիր վագիէթէ սէպէպ օլմուշ տըր: Մէրգում, Բուլթու օրմանլարընտա, քէնտիսինի թագիպ իտէն պօլիս մէմուրլարընտան պիրինի էօլտիւրմիւշ, վէ պունտան նաշի տէ գալէրայա մահքիւմ օլմուշ տըր:

—Խիւլասա, պու պիր ատէմը հայտուտ իմիշ:

—Մէրգումուն չէօհրէթի, ֆիլվագի պուտուր օլարագ, գալպը ալթընլարըն սէթը իւզէրինէ իմիշ:

—Էյ սիզ պու էշխասըն աֆվընը մը թալէպ իտիեօրսունուզ:

—Եւէթ, էֆէնտիմ:

—Տիմէք տիր քի, սիզ պունլարըն թահլիսինի իսթէրսինիզ:

—Եւէթ, մաքսատըմ պունլարը իսթիխտամ իթմէք տիր, չիւնքի պունլար պիլ կէօրիւրլէր, վէ մագսատըմա խըտմէթ իտէպիլիրլէր: Շիմտի սիզէ պէեան իտէրիմ քի, պու ատէմլէրին իշէ եարայաճագ կիպի թէհլիքէլի օլմատըգլարընը պիլիրիմ: Պէն անլարըն կէօզէթիմինի քէնտի իւզէրիմէ ալըրըմ:

ԻԼԱՆԱԹ

Այըտըն վիլայէթի ճէլիլէսի սա- խիլինտէ, Պէօյճիւկէզ գազասընտա պուլունան Չայհիսար գարյէսինտէ, Ին- կիլթէրրա տէվլէթի թէպաասընտան միւսիւ Ճօն Բոմսէրսօն մարիֆէթիյ- լէ պիլթահարրի գաչիֆ չըգարըլ- մըշ, վէ խարիթասի մէվգուֆեսինտէ մուհարրէր օլտուղու եւզրէ, չիմա- լէն Կիւնիւք տաղը իլէ Թոզուգլու- պաշը թէբէսինտէն պիրլիքտար, Գա- րաթօզար տաղը թէբէսիյլէ Գըզըլ սիվրի թէբէսի պէյնինտէ պուլու- նան խաթթը միւնքեսիր, վէ գար- պէն մէզքիւր Գարաթօզար տաղը թէբէսիյլէ Գըզըլ սիվրի թէբէսի պէյնինտէ վագը խաթթը միւսթէ- գիմ, վէ ճէնուպէն մէզքիւր Գըզըլ սիվրի թէբէսիյլէ Արրաճըգ տէբէ- սինին, վէ Ալտընճաք չաիր մէնպա- ընտան, վէ Նէճրի մէզքիւր պօ- ղազընտան պիրլիքտար Չայ ճիսար չաիր մէնպաը պէյնլէրինտէ վագը խաթթը միւսթէգիմ վէ միւնթէճի, վէ շարգէն մաճէլլի մէզքիւր իլէ Կիւնիւք տաղը թէբէսի պէյնինտէ խաթթը միւսթէգիմ իլէ մաճտուտ օլուպ, եիկիրմի պին աէօնիւմ արազի տէրզաինինտէ խավի օլտուղու օրանտաղ օլան պիր գըթա գրոմ, եանի պօեա մաաէնինին, թարիխի իճալէտէն իթիպարէն, օտուղան տո- գուզ սէնէ միւտտէթի իմթինտանիյ- էլ իլէ խավի օլտուղու, վէ ճաւ- րութի փազգուասընտա իկի գըտ տէ- բիւմալու նէշրիյէսի մէճճանէն ճանիպի միրիյէ իթա գըլընմաղ, վէ մաաէնին իմթիհազ իլէտիլի սրա- զիսին պէճէր աէօնիւմ իչին քէշա- լիւ ճանիպի միրիյէ աէնէմի պէշէր պարա ըեսմի մազգուրէյի վիրիլմէք շարթը վէ չէրայիթի սաիրէ իլէ, մա- տէնի մէզգուրուն, միւտտէթ 99 սէնէ [illegible] Բամսէրսօն իւհտէսինէ իհալէսի թէ- գարրիւր իլէմիլինտէն, սըս մա- տէն հագգընտա պիր կիւնա իթի- րազը օլանլարըն, թարիխի իլանտէն իթիպարէն, իքի մահ միւտտէթի Տէրիսաատէթտէ Օրման վէ Մաադին մէճլիսինէ, վէ Մաճէլլինտէ մէրքէզի վիլայէթէ միւրաճաաթ, վէ եա- խուտ թահրիրէն պէյան իյլէմէլէրի լիւզում կէլէճէյի, իլան օլունուր:

Այըտըն վիլայէթի ճէլիլէսի սախի- լինտէ, Մէնթէշէ սանճագընտա, Մուղլա գազասընտա Գումաֆա Ու- զուն եէր, վէ Գարլըգ, վէ Չա- ղալ տէրէ, վէ Իպիկլի տաղը նամ մաճալլէրտէ, Ինկիլթէրրա տէվլէթի թէպաասընտան միւսիւ Ճօն Բոմսէր- սօն մարիֆէթիյլէ պիլթահարրի գաչիֆ չըգարըլմըշ, վէ խարիթասի մէվգուֆեսինտէ կէօսթէրիլտիկի վէճհիլէ, չիմալէն Ուզուն եէր նամ մաճալլ գուրպինտէ Գուճուգ տէ- րէ իչինտէ վագը Թաշլը տէյիր- մէն իլէ Եմիրլէր չէշմէսի պէյնինտէ խաթթը միւսթէգիմ, վէ գարպէն մէզքիւր Եմիրլէր չէշմէսիյլէ Գըր- թէյի պուրունու պէյնինտէ վագը խաթթը միւնքեսիր, վէ ճէնուպէն մէզքիւր Գըրթէյի պուրունու իլէ Գուրու չէշմէսին պիրլիքտար Աղ- ճա թաշ պէյնինտէ պուլունան խաթթը միւնքեսիր, վէ շարգէն մէզքիւր Աղճաթաշ իլէ Թաշլը տէյիրմէն ալթընտա պուլունան խաթթը միւսթէգիմ իլէ մաճտուտ օլուպ, եիկիրմի պիր պին եիւզ օ- թուզ աէօնիւմ արազի տէրզաինինտէ խավի օլտուղու օրանտաղ օլան, վէ ճա- վըլըթ վազգուասընտա [illegible] նէշրիյէսի մէճճանէն ճանիպի միրիյէ իթա գըլընմաղ, վէ մաաէնին [illegible] թարիխի իլանտէն իթիպարէն [illegible] Բամսէրսօն իւհ- տէսինէ իհալէսի թէգարրիւր իլէմիլ- միշ օլտուղունտան, գիմին օլան- լարըն ճագգընտա պիր կիւնա ի- թիրազը օլանլարըն, թարիխի իլան- տան իթիպարէն իքի մահ միւտ- տէթինէ Տէրսաատէթտէ Օրման վէ Մաաէն մէճլիսինէ, վէ Մաճէլլինտ- տէ մէրքէզի վիլայէթէ միւրաճաաթ, վէ եախուտ թահրիրէն պէյան իյլէ- մէլէրի լիւզում կէլէճէյի, իլան օլունուր:

Արղընի մաաէնինտէ մէվճուտ օ- լուպ, մուգատտէմա չէրայիթի մախսուսէ իլէ մէվգիի միւզայէտէ գօնուլմուշ օլան [illegible] մէզաէտէ [illegible] ճայ մահ [illegible] 100 գը. ճիսապիյլէ իքի գը. տա [illegible] իւզէրինէ օլտուղունտան, վէ [illegible] պուլունան [illegible] վէ գարարը [illegible] օլաճաղընտան, շիմտի [illegible] թալիպ օլանլարըն մաճէլլինտէ մէճլիսինէ [illegible] իլան օլունուր:

Մ. ԺՕԶԷՖ ՀԻՍԱՐ ՎԷ ԲՕՄԲ. ՄԱՂԱԶԱԼԱՐԸ

Պու մաղազալարըն պիրի Գա- լաթատա Պէօյիւկ Խէնտէքլէր վագը օլուպ, վէ տիկէրի տախի Նու- րի մէզքիւր ճատտէսի վագը վէ 69 նումէրօ իլէ մուրաքգամ օլուպ, [illegible] վէ [illegible] մէզքիւր [illegible] վէ նէշիլի [illegible] մեղպուլ [illegible]:

Բարիզին վէ Լօնտրանըն պիրին- ճի ֆապրիգալարը մամուլաթընտան քէօմիւր ֆըրչալար, չօճուգ օ- յունճագլարընը, [illegible] վէ սաիր [illegible] պիր [illegible] մէվճուտ տուր:

Ֆիաթլարը էհվէնիյէթ պուլուն- մագտա օլտուղու կիպի, [illegible] խանի պիր ֆիաթ սէօյլէնէճէքտիր:

ՏՕԳԹՕՐ ԹԷՎՖԻՔԼԻԵԱՆ

Միւմաիլէյհ Տօգթօրուն, պըրա- ճա իլլէթինէ մէճարէթի աէր- քէար, վէ եիկիրմի պէշ սէնէտէն պէրու իսթէլ նամ մէշհուր վէ աէի- քէար օլտուղու կիպի, մէզքիւր խուսուսաթտան չիֆայապ օլմուշ [illegible] թարաֆընտան [illegible] պուլունտուղու ճալտէ, Արնավուտ քէօյիւնտէ, Աղրընթը պուրունտա վագը ճամի չէրիֆ գարշըսընտա, քէնտի խանէսինտէ հէր կիւն սապաճ [illegible] մէզքիւր իլ- լէթէ միւպթէլա պուլունանլարը գապուլ իթէճէյի իլան օլունուր:

Էրմէնիճէ վէ Ֆրանսըզճա ... ճիսա պիր աէլիքանլը, միւթէճիյէ պիր խանէտէ աէրս վիրմէք իսթէ- տիքլէրինտէն, իգթիզա օլանըն մաթ- պաամըզա միւրաճաաթ իթմէսի:

Չինկիանէ [illegible] [illegible] պիր [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

ԱԶԴ

Նորայրի Դադդիլերէն — Հայերէն Բառարանին Ա. պրակ, թերթը և հրատարակեցաւ: Առ այժմ կա- նոնաւոր կերպով շաբաթը մէկ թերթ պիտի ելնէ. իւրաքանչիւր թերթի գինն է 60 փարա միայն: Դիմատոր [illegible] է Թրէնտիլետ գրավաճա- ռատունը, Ս. [illegible] չարչը, թիւ 362. կը գտնուի նաև ամեն Հայ գրավա- ճառաց քով, Արշակ Եֆէնտիի թըղ- թավաճառանոցը ի Գալաթիա, և Վալի քով ի մեծ փողոցն Բերայի:

ՆՈՐ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ ԳԱՂՂԻԱՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

Ս. ԳԱՐԱԵԱՆԷ

Սոյն գառաքիրքը որ իւր գիւ- րուտոյյ սեռով իր տեսակին մէջ առա- ջինն է, աղջկանց և ուսումնասէր մի անձի նպաստ չնորհել, պատ- ճեան փոխանակ 3 դահեկանի պի- տի վաճառի 50 փարա (տպագրու- թեան գնով):

Այս ամէն աշակերտք և ուսա- նողք պիտի կրնան ձեռնտու օգ- տիլ:

Կեդրոնատեղին է Մերճան Վ. Ա. Մրտաչեանի գրատունը թիւ 57:

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՀԱՅ ԼԵԶՈՒՆ

Գրեց

ՍՐԲՈՒՀԻ ՏԻՒՍԱԲ

Վաճառուի

Ի նպաստ Դպրոցասէր Հայուհեաց Ընկերութեան

Դայեկ ալէս քնացրը [illegible] թաղ խորհրդ 15 սահիֆէսն ի- պարէթ պիր րիսալէճիք օլիր պու քի, պիր գասըն գալէմի եաէրի խինկիւնըք թաշըմագտա օլտուղու հալտէ, աշխարհաբարըն պիր թաճ- թըլ նիզամը պըրնմաը էյլէմիյէ- թինտէն պաճս իթմէքտէ, վէ պի- րէր չէյրէք մէճիտիյէ սաթըլ- մագտա տըր: Իսմի ուճտըրլ քի չօգլար վէ ալէլխուսուս էհլի քի- թապլար, մէզքիւր րիսալէյի թիւ- նուն մէնֆաաթը խաթըրը իչին, հիչ օլմազ իսէ պիրէր թանէ ալըպ օ- գումագլըգլա հիմմէթ իտէճէկլէր:

ՏԻԿԻՆ ԲԱԲ-ՔԱՌԲԱՆԹԻԼ

Թուրքերէնի և Երկրաչափութեան Վան Նախադասութեան Ա. տարի

Կը գտնուի վեչեալ գրեանց տէր և հրատարակիչ Արամ Մ. Աչճեանի տպարանը Պոլիս Մինճանճըլար փո- ղոց Նուռօսֆեան խան թիւ 1:

Գին 40 փարայ:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՍԿԶԲՈՒՆՔ

ԱՍՏԵՂԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ

Յօրինեալ

Ի ՀԱՅ ՈՒՍՈՒՑՉԷ ԲՈՐՍԵՂԵԱՆՑ

Երկրաչափ-Անդամոց և Նախկին ուսուցիչ Կալիֆորնիոյ Ռուսաստանեան ընկերաց

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՍԷՓ ԳԱՄԱՖԵԱՆ

—

1880

Այս բնոյր աշխատութիւնը որ 400 երեսէ կը բաղկանայ, ընտիր թղթի վը- րայ տպագրեալ և 121 պատկերներով զարդարուած է. գործոյն պարունակու- թիւնն է, ընդհանրապէս երկնակամարին երեւոյթը, աստղատանց դասակարգու- թիւնը, զանոնք ճանաչելու եղանակը, երկրիս վրայ ընդհանրապէս օրեգական չարժման, մեծութեան, բնագիտական կազմութեան վրայ տեղեկութիւններ, ժամանակի չափուց վրայ, այլ և այլ ազ- գաց տոմարներու վրայ, օրեգական հակ- անկեան վրայ, ցերեկուան և գիշերուան անհաւասարութեան վրայ, արշալոյս, վերջալոյս, և եղանակք: Տարւոյն պա- նազան ժամանակներուն, ցերեկուան և գիշերուան երկայնութեանց վրայ, լուսնի ճնդամանոյը, երեւութիւյը և աշխար- հագրութեանց վրայ մասնաւոր տեղեկու- թիւնք, խաւարմանքն ու անոնց պատ- ճառները, մոլորակաց սկզբնատարերք ու անոնց ատրագրութիւնը, գիսաւորաց վը- րայ ընդհանուր տեսութիւնք, աստեղաց հեռաւորութեան վրայ տեղեկութիւններ, մակընթացութիւն և տեղատուութիւն են:

Այս տեսակ գրքերբ մեր ազգին մէջ ընդհանրացած չըլլալուն նպաստ օրի- նակ տպագրեցաւ, ամենակարեւոր դա- սագիրք մ'է դպրոցաց. եւ հմուտ ան- ձանց:

Կը ծախուի Զադմաճըլար փողոց թիւ 20 եւ ի Բերբերի խան վ րի յարկ թիւ 25 Յովսէփ Գամաֆեանի գրատուններ ի գին 20 դահեկանի:

ՍԱՀԻՊ ԿԱԶԷԹԻ
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Յ. ԹԱՆՈՍԵԱՆ

CAMELIA

ԳԱՄԷԼԻԱ

Պէյօղլունտա Հաճօ Բալօ խանընտա 7 վէ 8 նումէրօլարտա մու- րագգամ օլան մէզքիւր մաղազատա իւք պաճար վէ եաղ մէվ- սիմի իչին սօն մօտա օլմագ իւզրէ Բարիսին պիրինճի ֆապրի- գալարը մամուլաթընտան էնվայի ճինս գումաշլար, էշճուաթ, սիսաճ գազմիր, վէ գատըն մանթօսու իչին էնվայի րէնք գազ- միրլէր, գատըն իչին էնվայի պէզլէր, վէ սօն մօտա իչին եէնի ճէլմ օլունմուշ էնվայի չէրիտլէր, վէ գատըն չարգտարը իչին սօն մօտա օլարագ թէզեինաթլար, գատըն գըրավաթլարը վէ Բէյրիէ էլտիվէնլէրի պուլունմագտա տըր:

Ֆիաթլար մագթու տուր:

Մէճիտիյէ 20 զուրուշա ալընըր:

ԵԱՆԳԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՍԻԿՈՒՐԹԱ

NORTH BRITICH AND MERCANTIL INSURANCE COMPANY		NORTHEN ASSURANCEO MPANY	
ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԷՆԹԱՅԼ		ՆՈՐԹՀԷՐՆ	
Նամ Լօնտրա վէ Էտինպուրկ եանգըն սիկուրթա գումբանեասը		Նամ Լօնտրա եանգըն վէ եաշամ սիկուրթա գումբանեասը	
	Ինկ. Լր.		Ինկ. Լր.
Ասըլ սէրմաեէ	2,000,000	Ասըլ սէրմաեէ	3,000,000
Իօտէնմիշ սէրմաեէ 450,000		Իօտէնմիշ սէրմաեէ 150,000	
Եանգըն չիւպէսին- տէն հասըլ օլմուշ իհթիեաթ աքչէսի 1,156,690	1,606,690	Եանգըն վէ եաշամ չիւպէսինտէն հասըլ օլմուշ իհթիեաթ աքչէսի 525,000	675,000
1878 սէնէսին- տէ քեարը սաֆի	976,119	1878 տէ սաֆի քեար	405000

Սաճիպ իմզա քէնտուսինին, պալէտաէքի իքի սիկուրթա գումբանեալարընըն ՊԻՐԼԷՇՄԻՇ աճէնթօսու նասպ օլունմուշ օլուպ, եանգըն վէ եաշամ սիկուրթալարը իչին չօգ գօլայլըգլար վիրէճէկլէր պիր հալտէ պուլունտուղունու, քէնտի պիր չօգ միւշթէրիլէրինէ, վէ Իսթանպօլուն ըսալէթլու էհալիսինէ իլան իտէր:

Մէզքիւր գումբանեալար, քէնտի տախիլի նիզամնամէլէրի մուճիպինճէ սիկուրթաեա թութտուգլարը էշիաեէլէրի, պէյնէլմիլէլ թազմին իտէճէքլէր տիր: Եանգըն սիկուրթալարը իչին վիրտիքլէրի գօլայլըգլար իւմար չօգ իյի եանմաեա միւգթէտիր տիրլէր:

Շիմտիյէ գատար օլտուղու կիպի, Պէյօղլու վէ Գալաթա վէ Իսթանպօլ վէ ճիվար չէճիր վէ քէօյլէրտէ էշիաեէ սիկուրթա թութմագ տըր:

Maritime Insurance Cie, Limited

of Liverpool

Capital £ 500.000

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ՏԷՆԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲ.

Սէրմաեէ 500.00 Ինկ. Լր.

Սաճիպի իմզա, վաբօր վէ եէլքէն կէմիլէրի վէ տէրունինտէքի էշեա վէ էվ- թաանը զաէքլ ֆայիտէլի շարթլարլա սիկուրթալաեա թութմագ իչին մէզքիւր գումբանեայի թարաֆընտան պուլունմուշ խութիմալ իլէ միշ տիր:

Ֆիաթ վէ սաիրէ հագգընտա մալումաթ ալմագ իսթէյէնլէրին, Գալաթատա Չօխատար խանը քէօշկարընտա տէմիր քէօբրիւէ նազըր օլան օտաեա միւրաճաաթ իթմէլէրի:

Մէզքիւր Գումբանեայըն աճէնթօսու

ՃՕՀՆ ԲԱՈՒՆ,

վէ ումուր ու մէսաիլինէ մէմուրու

ԳԱԲՐԻԷԼ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱԼԱՐԸ

Լօնտրա 31 Օգոստ.		
Ինկիլիզ	գօնսօլիտէ	97-13/16
Լօնտրա	Օսմանլը աչըգը	09-7/16
"	" գարանթը	09-3/8
1865	Իսթիգրազը	10-
1869	"	09-7/8
1871	"	69-1/4
1872	(Պօնտու Թրէզօր)	16-5/8
1873	"	09-1/2
Օսմանլը Պանգասը		09-7/8
Ռուսիա իսթիգրազը 1873		89-1/2
Մըսըր իսթիգրազը պիրլէշիկ		62-7/8
" իմթիյազլը (չըմէնտ.)		90-3/4
Տէվլէթը Ալիէնին 1877 իսթիգ- րազը		82-7/8
Տօքէա սարիֆէ		69-7/8
Մըսըրըն Բօչիւս իսթիգրազը		94-
1877 Մուճարիպաթ եաճտը		95-5/8
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ		-
Բարիզ, 31 Օգոստ.		
Ֆրանսըզ ֆօնտօսու 3%		85-92 1/2
" " 5% Ա- մօրթիսմանը		-
" 5%		119-95
Լօնտրա Օսմանլը աչըգը		09-47 1/2
" " գարանթը		09-47 1/2
1865	Իսթիգրազը	50-
1869	"	48-
1873	"	47-
Ռումէլի չըմէնտ. թահվիլ.		29-75
Օսմանլը Պանգասը		498-75
Գրէտի Լիօնէ		955-
Ռուս ֆօնտօսու 5% (1877		95-1/2
Ռուսիանըն Շարգ իսթիգրազը		61-
Իթալիա ֆօնտօսու		86-15
Մըսըր իսթիգ. պիրլէշիկ		315-
Իսպանիա խարիճի իսթիգրազը		19-1/4
Գամպիօ Լօնտրա իւզէրինէ		25-34
Բարիզ, (Պուլվար) 31 Օգոստ.		
Ֆրանսըզ ֆօնտօսու 5%		119-91 1/2
Լօնտրա Օսմանլը		9-47 1/2
Վիէննա, 31 Օգոստ.		
Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ		117-75
Ռումէլի տէմիր եօլ թահվիլաթը		15-50

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօն. Օսմ. օգոստոս 1 մազմ. գը.	10-15
" " օգոստոս 25 մազմ. գը.	10-15
" " էն եիւքսէք	10-15
" " էն աշաղը	10-15
" " Սաաթ 5 տէ	10-15
1863 Իսթիգ. (Մուսթօն) 6% ֆ.	-
1865 " " 6% ֆ.	-
1869 " (Բինար) 6% ֆ.	-
1872 " (Պօնտու Թրէզօր	-
1873 " (Բինար) 6% ֆ.	-
Ռումէլի չըմէնտիֆէր	28-
Բէրօր	01-
Հէվալէսիզ	01-
Ալլէ ֆայիզի	09-

ԱԳՍԻՕՆԼԱՐ ՖԻԵԱԹԸ

Գրէտի ժէնէրալ 6%	-
Սօսիէթէ ժէն 6%	-
Իսթանպօլ Պանգասը	-
Սօսիէթէ Օթօման	-
Թրամվայ 5%	375-
Լավիրիօմ (Մատէն)	-

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՊՕՒԶԱՍԸ

Օսմանլը լիրասը 100 զըրուշ Գը. Փ.	110-16
Ինկիլիզ լիրասը	88-
Ֆրանսըզ ալթունու	90-25
Բօյ	51-20
Գրիմիզ ալթունու	107-25
Պէեազ մէճիտիյէ	215-
Մէթալիք	213-20
Գէչիլի	129-
Այթըլըգ	575-
Գօզըր	8-61
Գարպօն գայիմէսի գարիք	

ԳԱՑՄԷՆԻՆ ՊՕՒԶԱՍԸ

Էն եիւքսէք	1185-
Էն աշաղը	1180-
Սաաթ 5 տէ	1180-